

Aquilegia (Orlik)

rodzina Ranunculaceae (Jaskrowate)

W rodzaju *Aquilegia* wyodrębniono około 70 gatunków roślin zielnych. Pochodzą one z klimatu umiarkowanego półkuli północnej. Ze względu na efektowne, barwne kwiaty wiele gatunków uprawianych jest jako rośliny ozdobne. Nazwa łacińska *aquilegia* powstała od słowa *aquila* - orzeł - ostroga orlika przypomina szpon orła.

***Aquilegia vulgaris* (Orlik pospolity)** - pochodzi z Azji Zachodniej i Europy. W Polsce można go spotkać w jasnych zaroślach i lasach.

Jest rośliną objętą prawną ochroną gatunkową.

Orlik jest byliną o wysokości od 40-80 cm, posiada cienkie, wyprostowane pędy z delikatnym owłosieniem. Liście niewielkie, trójdzielnie złożone (trójlistkowe) zebrane w dekoracyjne kępy są jasnozielonego koloru. Są umieszczone na długich ogonkach liściowych i mają karbowane brzegi. Orlik kwitnie w okresie od V do VII i posiada charakterystyczne, dzwonekowane kwiaty osadzone na długich szypułkach. Składają się one z pięciu listków okwiatu

Aquilegia (Orlik)

rodzina Ranunculaceae (Jaskrowate)

o hakowato zagiętych ostrogach i z 5 listków okwiatu bezostrogowych. Kwiaty są barwy niebieskiej (fioletowe) - w naturze bardzo rzadko występują kwiaty białe lub różowe. Owocem jest mieszek.

Orlik lubi stanowiska półcieniste, choć przy odpowiedniej wilgotności gleby znosi większe nasłonecznienie. Nie należy do roślin przesadnie wymagających, gleba powinna być próchniczna, pulchna, przepuszczalna, wilgotna, o odczynie zasadowym. Jest rośliną w pełni mrozoodporną. Orliki nie są roślinami długowiecznymi, zamierają zazwyczaj po czterech - pięciu latach.

Orliki są roślinami uprawianymi jako rośliny ozdobne i użyteczne - orlik jest naturalnym repelentem - oraz lecznicze. Nadają się do uprawy na rabacie bylinowej, a także mogą być uprawiane na kwiat cięty - jest efektowną rośliną o bardzo zróżnicowanych barwach i formie kwiatów. Kwiaty często są dwukolorowe. Niskie odmiany nadają się do ogródka skalnego. Przy wykorzystywaniu jej jako rośliny leczniczej używane jest ziele - Herba Aquilegiae. Obecnie wykorzystywana jest jedynie w homeopatii, jest lekko trująca. Orliki rozmnażamy przez wysiew nasion, lecz odmiany powinny się rozmnażać przez podział kęp starszych roślin. Ponieważ orliki łatwo się wysiewają same i łatwo ze sobą krzyżują, można osiągnąć ciekawe mieszańce.

Aquilegia x hybrida (A. cultorum) - Orlik mieszańcowy - rośnie dziko w północnej Afryce, na Wyspach Kanaryjskich, w Europie. Wytwarza mięsiste, grube kłącza. Wysokość 40-70cm. Tworzy wzniesioną kępę, rzadką i wymagającą podpory w czasie silnych wiatrów. Liście złożone, trójdzielne, niebieskawo-zielone, żółknące po kwitnieniu. Kwitnie w okresie od maja do czerwca. Kwiaty mają charakterystyczny kształt, są zebrane od kilku do kilkunastu sztuk na jednym pędzie kwiatostanowym, mogą być pojedyncze lub pełne, najczęściej dwukolorowe. Barwy orlika są zróżnicowane, zależne są od odmiany - od białej i kremowej, przez cytrynowo-żółtą, pomarańczową, różową i malinową do jasnego błękitu i fioleto. Owocem są mieszki.

Rośliny te również zawierają substancje trujące. Należą do bylin krótkowiecznych - rośliny powinny być wymieniane co kilka lat. Nie lubi pełnego słońca, najlepsze jest stanowisko półcieniste, bo wtedy lepiej i dłużej kwitnie. Gleba żyzna, średnio wilgotna, lekka i próchniczna. Wymaga podlewania w czasie suszy. Dobrze jest usuwać przekwitłe kwiatostany, aby nie dopuścić do samosiewów (orliki łatwo się rozsiewają, a także łatwo się krzyżują). Podział roślin jest jednak dość trudny. Wykorzystuje się je na rabatach - niższe gatunki i odmiany do ogródków skalnych i alpinarium - oraz na kwiat cięty. Wadą jest zanikanie roślin po kwitnieniu.